

# TALOUSNEUVOSTO

7.9.2022

## Kokousmuistio 5/2022

Aika 7.9.2022 klo 10.00–11.30

Paikka Säätöalo sali 23

Läsnä Marin Sanna, puheenjohtaja  
Saarikko Annika, varapuheenjohtaja  
Eloranta Jarkko  
Fjäder Sture  
Haatainen Tuula  
Henriksson Anna-Maja  
Honkonen Petri  
Häkämies Jyri  
Jalonen Markku  
Lintilä Mika  
Mikkonen Krista  
Ohisalo Maria  
Palola Antti  
Pentikäinen Mikael  
Sarkkinen Hanna  
Haapajärvi Henrik (at.)  
Kangasharju Aki (at.)  
Kiema Ilkka (at.)  
Obstbaum Meri (at.)  
Kaukoranta Ilkka (at.)  
Sinko Pekka (s.)

### 1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen klo 10.00 ja totesi aiheena olevan *Talouden näkymät*. Aiheesta alustaa ennustepäällikkö Meri Obstbaum, Suomen Pankki. Valmistellun kommenttipuheenvuoron käyttävät toimitusjohtaja Aki Kangasharju, Etlä ja tutkimusohjaaja Ilkka Kiema, Labore.

### 2 Talouden näkymät

*Meri Obstbaum* tarkasteli esityksessään talouden viimeaikaista kehitystä ja lähiajan näkymiä euroalueella ja Suomessa. Energiakriisin kärjistyminen on kasvattanut taantumatariskia sekä Suomessa että euroalueella, ja inflatio on jatkunut ennustettua nopeampana. Sähkön ja kaasun hinnat ja saatavuus aiheuttavat huolta. Kustannusten nopea nousu syö yritysten kannattavuutta. Ostovoiman heikkeneminen painaa kuluttajien luottamusta, mikä ennakoii heikkenevää yksityistä kulutusta ja BKT:ta. Työmarkkinoiden suhdanne on

myös heikkenemässä. Suomen kustannuskilpailukyky säilynyt toistaiseksi aiempaa paremmalla tasolla. Inflaation saaminen kuriin tukisi ostovoiman ja kilpailukyvyn kehitystä tulevaisuudessa.

*Aki Kangasharju* tarkasteli puheenvuorossaan erityisesti kustannuskilpailukykyyn ja julkisen talouden tasapainoon liittyviä kysymyksiä. Kustannuskilpailukyvyn suotuista kehitys on Suomessa nojannut ennen muuta palkkojen ja sote-maksujen maltilliseen kehitykseen. Tuottavuuskasvun pysähtyminen on kilpailukyvyn kannalta keskeinen ongelma. Julkinen velkasuhde on Suomessa huolestuttavan korkea ja ylittää perinteisten verrokki-maiden tason.

*Ilkka Kiema* tarkasteli puheenvuorossaan mm. vaihtoehtoisia tapoja arvioida kustannuskilpailukyvyn kehitystä. Palkkojen nousu ei välttämättä johda hintojen ja palkkojen nousukierteeseen, jos yritysten toimintaylijäämä on riittävällä tasolla. Palkkainflaatio jatkuu muualla, mikä on omiaan kohentamaan Suomen kustannuskilpailukykyä. Tilanne on kuitenkin poikkeuksellisen arvaamaton, mikä puoltaisi lyhytaikaisten sopimusten ja kertaerien käyttöä työmarkkinoilla.

## 4 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia kysymyksiä ja näkökulmia:

- Kasvuhakuisten yritysten osuus PK-yrityksistä on alentunut. Osaavan työvoiman puute on merkittävä kasvun este samalla kun PK-yritysten kannattavuus on heikkenemässä.
- Voidaan kysyä ovatko investoinnit Suomessa tukeneet riittävästi tuottavuuskasvua. Edullinen työvoima ei sinänsä kannusta tuottavuusinvestointeja.
- Talouden ja hyvinvoinnin kasvu ovat Suomessa pysähtyneet. Tilanteen korjaamiseksi tarvittaisiin pragmaattisia toimenpiteitä.
- Koulutustason aleneminen on osasy syy heikkoon tuottavuuskehitykseen ja on hyvin huolestuttavaa. Osaavan työvoiman saatavuus ml. työperäinen maahanmuutto on laitettava kuntoon. Väestökehitys pienentyvine nuorisoikäluokkineen on tässä suhteessa haaste ja korostaa jatkuvaa oppimista.
- Palkkaneuvotteluissa ostovoiman turvaamista koskevat tavoitteet täytyy yhteen sovittaa yritysten taantumapelkojen kanssa, mikä ei ole helppoa.
- Työttömyyden ollessa monilla toimialoilla hyvin matalalla ostovoimaa koskevat tavoitteet korostuvat palkkaneuvotteluissa. Palkankorotuspaineita voitaisiin hillitä sotu-maksujen siirroilla.
- Meneillään oleva työmarkkinakierros on erittäin haastava ja on tuonut esiin neuvottelujärjestelmän ongelmia, jotka pitäisi korjata.
- Palkkaneuvottelut ovat juuri käynnistyneet keskeisillä ventialoilla. On mahdollista, että näkymiä koskeva epävarmuus ehtii ainakin jossain määrin hälventyä ennen kuin sopimukset lyödään kiinni.
- Ostovoima tulee laskemaan laajasti jo lähiaikoina, eivätkä palkkaratkaisut ehdi siihen vaikuttaa. Vaalien lähestyessä yhteiskuntarauha voi joutua koetukselle.
- Lääkkeitä akuuttiin tilanteeseen on syytä pohtia maltilla ja välttää hätiköityjä toimia tilanteessa, jossa monet työmarkkinoiden perusasiat ovat kunnossa. Keskeistä on luottamuksen saavuttaminen ja toiminen yhdessä hyödyntäen kansallisesti käytettävissä olevia keinoja.

- Energiakriisiin vastaamisessa korostuu oikeudenmukaisuus. Sillä varmistetaan, että kansallinen yhtenäisyys säilyy, vaikka sitä osin tarkoituksellisesti pyritään horjuttamaan.
- Vihreä siirtymä on lieventänyt energiakriisin vaikutuksia ja siitä on pidettävä jatkossakin kiinni.

## 5 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti alustajia ja jäseniä hyvästä keskustelusta ja arveli, että esille nousseisiin kysymyksiin on aiheellista palata jatkossakin. Talousneuvoston seuraava kokous pidetään keskiviikkona 5.10.2022 klo 10.00–11.30. Energiakysymyksiin keskittyvässä kokouksessa alustaa kansainvälisen energiajärjestön IEA:n pääjohtaja Fatih Birol. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.35.

Pekka Sinko  
talousneuvoston pääsihteeri